

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 30. marca 2023*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Aproximácia právnych predpisov – Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel – Smernica 2009/103/ES – Článok 3 – Povinnosť poistiť motorové vozidlo – Článok 18 – Právo priamo podať žalobu – Rozsah – Určenie výšky náhrady – Hypotetické náklady – Možnosť podmieniť vyplatenie náhrady splnením určitých podmienok – Predaj vozidla“

Vo veci C-618/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie (Okresný súd hlavného mesta Varšava, Poľsko) z 30. augusta 2021 a doručený Súdnemu dvoru 30. septembra 2021, ktorý súvisí s konaním:

AR,

proti

PK S.A.,

CR,

a

BF

proti

SI S.A.,

a

ZN

proti

MB S.A.,

a

* Jazyk konania: poľština.

NK sp. z o.o. s.k.

proti

PK S.A.,

a

KP

proti

SI S.A.,

a

RD sp. z o.o.

proti

EZ S.A.,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory E. Regan, sudcovia D. Gratsias (spravodajca), M. Ilešič, I. Jarukaitis a Z. Csehi,

generálny advokát: J. Richard de la Tour,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- AR, v zastúpení: R. Lewandowski, radca právny,
- KP, v zastúpení: L. Nawrocki, radca právny,
- RD sp. z o.o., v zastúpení: G. Stasiak, radca právny,
- SI S.A., v zastúpení: M. Nycz, radca právny,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek a J. Vláčil, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller, P. Busche a M. Hellmann, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: U. Małecka, B. Sasinowska a H. Tserepa-Lacombe, splnomocnené zástupkyne,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. decembra 2022,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 18 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (Ú. v. EÚ L 263, 2009, s. 11) v spojení s článkom 3 tejto smernice.
- 2 Tento návrh bola podaný v rámci šiestich sporov, a to po prvé AR proti PK S.A a CR, po druhé BF proti SI S.A., po tretie ZN proti MB S.A., po štvrté NK sp. z o.o. s.k. proti PK S.A., po piate KP proti SI a po šieste RD sp. z o.o. proti EZ S.A., pričom ide o spory vlastníkov motorových vozidiel proti poisťovníam v súvislosti so zodpovednosťou osôb za škodu spôsobenú na týchto vozidlách, pokiaľ ide o nárok na náhradu spôsobenej škody.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenie 30 smernice 2009/103 uvádza:

„Právo uplatniť poistnú zmluvu a nárok na náhradu škody priamo voči poisťovacej spoločnosti je pre ochranu poškodeného pri každej nehode motorového vozidla veľmi dôležité. S cieľom uľahčiť účinnú a rýchlu likvidáciu škody a do maximálnej možnej miery sa vyhnúť nákladným súdnym konaniam by sa právo priameho konania voči poisťovacej spoločnosti poskytujúcej krytie osobe zodpovednej za spôsobenie škody malo stanoviť pre poškodených pri každej nehode motorového vozidla.“

- 4 Článok 3 tejto smernice s názvom „Povinnosť poistiť motorové vozidlo“ stanovuje:

„Každý členský štát prijme v súlade s článkom 5 všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením.

Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe opatrení uvedených v prvom pododseku.

...

Poistenie uvedené v prvom pododseku povinne pokrýva škodu na majetku, ako aj ujmy na zdraví.“

- 5 V súlade s článkom 5 uvedenej smernice sa každý členský štát môže odchyliť od ustanovení článku 3 tejto smernice, pokiaľ ide o určité fyzické alebo právnické osoby, verejnoprávne alebo súkromnoprávne, alebo o typy vozidiel alebo určité vozidlá, ktoré majú osobitnú tabuľku.

6 Článok 9 tej istej smernice, nazvaný „Minimálne výšky“, v odseku 1 stanovuje:

„Bez toho, aby bolo dotknuté akékoľvek vyššie poistné krytie, ktoré môže byť stanovené členskými štátmi, každý členský štát požaduje, aby boli sumy, pre ktoré bude poistenie uvedené v článku 3 povinné, prinajmenšom:

a) v prípade ujmy na zdraví výška minimálneho poistného krytia 1 000 000 EUR na poškodeného alebo 5 000 000 EUR na nehodu bez ohľadu na počet poškodených;

b) v prípade škody na majetku 1 000 000 EUR na nehodu bez ohľadu na počet poškodených.

...“

7 Článok 18 smernice 2009/103 s názvom „Právo na priame konanie“ znie:

„Členské štáty zabezpečia, aby poškodené strany pri nehodách spôsobených vozidlom krytým poistením, ako je uvedené v článku 3, požívali priame právo na konanie voči poisťovacej spoločnosti kryjúcej zodpovednú osobu voči zodpovednosti za škodu.“

Poľské právo

8 Článok 363 § 1 ustawa – Kodeks cywilny (zákon – Občiansky zákonník) z 23. apríla 1964 (Dz. U. z roku 1964, č. 16, položka 93) v znení uplatňujúcom sa na spor vo veci samej (ďalej len „Občiansky zákonník“) stanovuje:

„Škoda sa musí nahradiť podľa voľby poškodeného buď obnovením predchádzajúceho stavu, alebo vyplatením primeranej peňažnej náhrady. Ak je však obnovenie predchádzajúceho stavu nemožné alebo ak spôsobí škodcovi nadmerné ťažkosti alebo náklady, právo poškodeného sa obmedzuje na peňažnú náhradu.“

9 Článok 822 § 1 a 4 Občianskeho zákonníka stanovuje:

„1. Poistnou zmluvou o občianskoprávnej zodpovednosti za škodu sa poisťovateľ zaväzuje zaplatiť podľa zmluvy náhradu škody spôsobenej tretím osobám, voči ktorým nesie zodpovednosť za škodu poistník alebo poistený.

...

4. Oprávnený na náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku udalosti krytej poistením zodpovednosti za škodu, si môže svoj nárok uplatniť priamo voči poisťovateľovi.“

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

10 Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie (Okresný súd hlavného mesta Varšava, Poľsko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, prejednáva šesť sporov. Päť z týchto sporov sa týka žalobcov BE, ZN, NK, KP a RD, v uvedenom poradí, ktorí sa domáhajú náhrady škody spôsobenej na svojom vozidle v dôsledku dopravnej nehody. V šiestom spore sa AR domáha náhrady škody na svojom vozidle spôsobenej pádom garážových dverí.

- 11 Žalobcovia vo veci samej ohodnotili svoju škodu na základe nákladov na opravu zodpovedajúcich odhadovanej trhovej hodnoty originálnych náhradných dielov a pracovnej sily, potrebných na opravu poškodeného vozidla. Keďže oprava dotknutých vozidiel sa ešte neuskutočnila, vnútroštátny súd kvalifikuje tieto náklady na opravu ako „hypotetické“. Žalované vo veci samej, teda poisťovne, ktoré kryjú zodpovednosť za škodu osôb povinných nahradiť škodu žalobcom vo veci samej, tvrdia, že táto náhrada škody nemôže presiahnuť sumu skutočne vzniknutej škody, vypočítanú podľa takzvanej rozdielovej metódy. Podľa tejto metódy musí táto suma zodpovedať rozdielu medzi hodnotou, ktorú by malo poškodené vozidlo, ak by nedošlo k nehode, a skutočnou hodnotou tohto vozidla v poškodenom stave. Podľa týchto poisťovní možno náklady na opravu zohľadniť len vtedy, ak sa preukáže, že boli skutočne vynaložené.
- 12 Vnútroštátny súd uvádza, že podľa vnútroštátneho práva je cieľom náhrady škody priznať poškodenému sumu zodpovedajúcu rozdielu medzi hodnotou poškodeného majetku a hodnotou, ktorú by poškodený majetok bol mal, ak by škoda nevznikla, pričom poškodenému sa nemá umožniť obohatiť sa.
- 13 Spresňuje, že podľa poľskej judikatúry sa musí náhrada škody, ktorá sa má zaplatiť vlastníkovi poškodeného vozidla, vypočítať na základe hypotetických nákladov na opravu tohto vozidla, bez ohľadu na to, či ho jeho vlastník skutočne nechal opraviť, alebo má v úmysle ho opraviť. Náhrada škody zohľadňujúca takéto hypotetické náklady na opravu, značne presahujúce výšku vzniknutej škody určenú na základe rozdielovej metódy, sa prizná aj poškodeným, ktorí už predali svoje poškodené vozidlo a ktorí teda túto náhradu škody nepoužijú na jeho opravu. Podľa vnútroštátneho súdu tento postup vedie k bezdôvodnému obohateniu týchto osôb na úkor všetkých ostatných poisťníkov, na ktorým poisťovne prenášajú náklady vyplývajúce z týchto nadmerných náhrad škôd, pričom od nich požadujú stále vyššie poisťné.
- 14 Podľa vnútroštátneho súdu táto judikatúra, ktorú možno kritizovať vzhľadom na to, že v určitých prípadoch umožňuje poškodenému obohatiť sa, by mohla byť odôvodnená osobitnou ochranou obetí dopravných nehôd vyplývajúcou z práva Únie. Považuje teda za nevyhnutné objasniť rozsah práv poškodeného, ktoré vyplývajú z práva podať žalobu priamo proti poisťovni, ktoré je upravené v článku 18 smernice 2009/103.
- 15 Vnútroštátny súd sa konkrétne pýta na rozsah tohto posledného uvedeného práva vzhľadom na to, že v súlade s poľským právom sa žalobou podanou proti tomu, kto je zodpovedný za škodu, možno podľa voľby poškodeného domáhať buď vyplatenia peňažnej náhrady, alebo opravy poškodeného vozidla, teda vecného plnenia, zatiaľ čo článok 822 § 1 Občianskeho zákonníka stanovuje, že poisťovňa môže byť dlžníkom iba plnenia peňažnej povahy.
- 16 Vnútroštátny súd sa teda pýta, či právo Únie bráni ustanoveniam vnútroštátneho práva, ktorých účinkom je, že poškodený, ktorý chce podať žalobu priamo proti poisťovni, je pozbavený jedného zo spôsobov náhrady škody stanovených vnútroštátnym právom. Tento súd sa prikláňa k názoru, že právo Únie sa má vykladať tak, aby sa na túto otázku odpovedalo kladne.
- 17 Pýta sa však aj na predmet žaloby poškodeného podanej priamo proti poisťiteľovi, ktorou požaduje opravu svojho vozidla. Je totiž možné buď vylúčiť pravidlo vyplývajúce z článku 822 § 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého plnenie poisťovateľa môže mať len peňažnú povahu, a umožniť tak poškodenému požadovať od poisťiteľa znášanie nákladov na opravu poškodeného vozidla, alebo priznať poškodenému právo požadovať od poisťiteľa, aby namiesto znášania nákladov na opravu vyplatil v tejto súvislosti potrebné finančné prostriedky.

- 18 Vnútroštátny súd sa prikláňa k uprednostneniu druhej možnosti. Pýta sa však aj na to, či právo Únie bráni uplatneniu vnútroštátnych právnych noriem, ktoré umožňujú spojiť vyplatenie finančných prostriedkov, potrebných na opravu vozidla poškodeného, s podmienkami, ktorých cieľom je zabrániť tomu, aby mohol použiť tieto prostriedky na účely nesúvisiace s uvedenou nápravou a aby sa dostal do situácie, že jeho majetok by sa po nehode zvýšil. Okrem toho má vnútroštátny súd pochybnosti o tom, či právo požadovať od poistiteľa vyplatenie finančných prostriedkov potrebných na opravu poškodeného vozidla musí byť priznané aj vlastníčkovi takéhoto vozidla, ktorý ho už predal, v dôsledku čoho ho v skutočnosti už nemôže dať opraviť.
- 19 Napokon vnútroštátny súd zastáva názor, že odpovede na prejudiciálne otázky sú relevantné aj na vyriešenie sporu, v ktorom je AR žalobcom vo veci samej, hoci poškodenie vozidla spôsobené pádom garážových dverí nepatrí do pôsobnosti smernice 2009/103. Vzhľadom na „zásadu rovnosti pred zákonom“ sa mu totiž zdá rozumné uplatniť na takýto spor rovnaké zásady, ako sú tie, ktoré sa uplatňujú na ostatné spory vo veci samej.
- 20 Za týchto podmienok Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie (Okresný súd hlavného mesta Varšava) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 18 v spojení s článkom 3 [smernice 2009/103] vykladať tak, že bráni vnútroštátnym právnym predpisom, podľa ktorých poškodený, ktorý má priamy nárok na náhradu škody spôsobenej na svojom motorovom vozidle v súvislosti s prevádzkou motorových vozidiel voči poisťovni, v ktorej je poistený vinník dopravnej nehody v rámci poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, môže od poisťovne získať výlučne náhradu vo výške skutočnej a aktuálnej straty na svojom majetku, teda rozdielu medzi hodnotou vozidla v stave pred nehodou a hodnotou poškodeného vozidla, zvýšeného o fakticky už vynaložené odôvodnené náklady na opravu vozidla a iné fakticky už vynaložené odôvodnené náklady súvisiace s nehodou, zatiaľ čo, ak by vymáhal náhradu škody priamo od vinníka nehody, mohol by podľa vlastnej voľby od neho požadovať namiesto náhrady – prinavrátanie vozidla do stavu pred poškodením (vykonanie opravy osobne vinníkom nehody alebo ním zaplatenou autoopravovňou)?
2. V prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu otázku – má sa článok 18 v spojení s článkom 3 [smernice 2009/103] vykladať tak, že bráni vnútroštátnym právnym predpisom, podľa ktorých poškodený, ktorý má priamy nárok na náhradu škody spôsobenej na svojom motorovom vozidle v súvislosti s prevádzkou motorových vozidiel voči poisťovni, v ktorej je vinník dopravnej nehody poistený v rámci poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, môže od poisťovne namiesto náhrady vo výške skutočnej a aktuálnej straty na svojom majetku, teda rozdielu hodnoty vozidla v stave pred nehodou a hodnoty poškodeného vozidla, zvýšeného o fakticky už vynaložené odôvodnené náklady na opravu vozidla a iné fakticky už vynaložené odôvodnené náklady súvisiace s nehodou, získať iba sumy zodpovedajúce nákladom na prinavrátanie vozidla do stavu pred poškodením, zatiaľ čo, ak by vymáhal náhradu škody priamo od vinníka nehody, mohol by podľa vlastnej voľby od neho požadovať namiesto náhrady – prinavrátanie vozidla do stavu pred poškodením (a nie iba poskytnutie prostriedkov na tento účel)?

3. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku a zápornej odpovede na druhú otázku – má sa článok 18 v spojení s článkom 3 [smernice 2009/103] vykladať tak, že bráni vnútroštátnym právnym predpisom, podľa ktorých poisťovňa, na ktorú sa vlastník vozidla poškodeného v súvislosti s prevádzkou motorových vozidiel obrátil s požiadavkou o náhradu hypotetických nákladov, ktoré nevynaložil, ale ktoré by vynaložiť musel, ak by sa rozhodol pre prinavrátanie vozidla do stavu pred nehodou, môže:
- a) podmieniť vyplatenie tejto náhrady tým, že poškodená osoba preukáže, že má skutočne v úmysle opraviť vozidlo konkrétnym spôsobom u konkrétneho automechanika, za konkrétnu cenu náhradných dielov a služieb a previesť finančné prostriedky na túto opravu priamo tomuto automechanikovi (prípadne predajcovi náhradných dielov potrebných na opravu) s výhradou vrátenia, ak by cieľ, na ktorý boli tieto prostriedky vyplatené, nebol uskutočnený, a ak to tak nie je, potom:
 - b) podmieniť vyplatenie tejto náhrady záväzkom spotrebiteľa, že v dohodnutom termíne preukáže, že využil vyplatené prostriedky na opravu vozidla, alebo ich vráti poisťovni, a ak to tak nie je, potom:
 - c) po vyplatení týchto prostriedkov s uvedením účelu vyplatenia (spôsobu ich použitia) a uplynutí potrebného času, počas ktorého mohol poškodený vozidlo opraviť – požadovať od poškodeného, aby preukázal vynaloženie týchto prostriedkov na opravu alebo aby ich vrátil

takým spôsobom, aby bola vylúčená možnosť poškodeného obohatiť sa na nehode?

4. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku a zápornej odpovede na druhú otázku – má sa článok 18 v spojení s článkom 3 [smernice 2009/103] vykladať tak, že bráni vnútroštátnym právnym predpisom, podľa ktorých poškodený, ktorý už nie je vlastníkom poškodeného motorového vozidla, keďže ho predal a prevzal zaň peniaze, a teda už nemôže toto vozidlo opraviť – nemôže v dôsledku toho žiadať od poisťovne, v ktorej je poistený vinník nehody v oblasti poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, vyplatenie nákladov na opravu, ktorá by bola potrebná, aby bolo poškodené vozidlo prinavrátané do stavu pred poškodením, a jeho nárok je obmedzený na žiadanie náhrady od poisťovne vo výške skutočnej a aktuálnej straty na jeho majetku, teda rozdielu medzi hodnotou vozidla v stave pred nehodou a sumou získanou za predaj vozidla, zvýšeného o fakticky už vynaložené odôvodnené náklady na opravu vozidla a iné fakticky už vynaložené odôvodnené náklady súvisiace s nehodou?“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 21 RD vo svojich pripomienkach predložených Súdnemu dvoru tvrdí, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný, keďže cieľom prejudiciálnych otázok je v skutočnosti spochybníť spôsoby vyporiadania poistných udalostí z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkovaním motorových vozidiel, ako sú upravené v poľskom práve. Poľská vláda uvádza, že cieľom žalôb, ktoré viedli k sporom vo veci samej, nie je obnovenie predchádzajúceho stavu vozidiel žalobcov vo veci samej, ale to, aby sa im vyplatila peňažná náhrada, v dôsledku čoho by sa prvé dve otázky mali považovať za hypotetické a z tohto dôvodu neprípustné.
- 22 V tejto súvislosti z judikatúry Súdneho dvora nepochybne vyplýva, že za súčasného stavu právneho poriadku Únie sú členské štáty v zásade oprávnené v rámci svojich režimov zodpovednosti za škodu upraviť najmä škody spôsobené motorovými vozidlami, ktoré sa musia nahradiť, rozsah

ich náhrady a osoby, ktoré majú na uvedenú náhradu nárok [rozsudok z 20. mája 2021, K.S. (Náklady na odtiahnutie havarovaného vozidla), C-707/19, EU:C:2021:405, bod 25 a citovaná judikatúra].

- 23 V prejednávanej veci sa však prejudiciálne otázky netýkajú oblastí uvedených v predchádzajúcom bode. Svojimi otázkami sa vnútroštátny súd v podstate snaží zistiť, či sa má článok 18 smernice 2009/103 vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá stanovuje určité spôsoby týkajúce sa výkonu práva priznaného týmto článkom osobám, ktorým bola spôsobená škoda v dôsledku dopravnej nehody, podať žalobu priamo proti poistiteľovi toho, kto je zodpovedný za túto škodu.
- 24 Okrem toho tvrdenie poľskej vlády, podľa ktorého sa žaloby, ktoré viedli k sporom vo veci samej, netýkajú obnovenia predchádzajúceho stavu dotknutých poškodených vozidiel, ale vyplatenia peňažnej náhrady škody, nestačí na preukázanie toho, že prvé dve otázky vnútroštátneho súdu sú hypotetické.
- 25 Z informácií tohto súdu zhrnutých v bodoch 13 až 17 tohto rozsudku totiž vyplýva, že si je dobre vedomý skutočnosti, že žaloby, ktoré viedli k sporom vo veci samej, sa týkajú vyplatenia peňažnej náhrady škody. Chce však najmä vedieť, či sa má článok 18 smernice 2009/103 vykladať v tom zmysle, že ak právna úprava členského štátu stanovuje, že poškodený môže od toho, kto je zodpovedný za škodu, požadovať podľa svojej vlastnej voľby vyplatenie peňažnej náhrady alebo obnovenie predchádzajúceho stavu poškodeného vozidla, tento poškodený môže pri výkone svojho práva podať žalobu priamo proti poistiteľovi, ktorý pokrýva občianskoprávnu zodpovednosť za škodu zodpovednej osoby, požadovať od tohto poistiteľa peňažnú náhradu škody, ktorá sa nevypočíta na základe takzvanej rozdielovej metódy, ale na základe nevyhnutných nákladov na obnovenie predchádzajúceho stavu uvedeného vozidla.
- 26 Z toho vyplýva, že otázky vnútroštátneho súdu sa týkajú výkladu práva Únie a nemajú hypotetickú povahu.
- 27 Treba však konštatovať, že podľa údajov od vnútroštátneho súdu sa spor vo veci samej medzi AR na jednej strane a PK a CR na druhej strane týka náhrady škody spôsobenej na vozidle v dôsledku pádu garážových dverí.
- 28 Cieľom smernice 2009/103 je zabezpečenie ochrany poškodených účastníkov nehôd spôsobených motorovými vozidlami, pričom normotvorca Únie konštantne sledoval a posilňoval tento cieľ [pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. mája 2021, K.S. (Náklady na odtiahnutie havarovaného vozidla), C-707/19, EU:C:2021:405, bod 27 a citovanú judikatúru].
- 29 Je však zrejmé, že občianskoprávna zodpovednosť prevádzkovateľa garáže v dôsledku pádu dverí garáže na motorové vozidlo nevychádza zo škody spôsobenej dotknutým vozidlom, ale zo škody spôsobenej na tomto vozidle pádom objektu tvoriaceho súčasť nehnuteľnosti. Z toho vyplýva, že ako pripúšťa samotný vnútroštátny súd, skutkové okolnosti sporu vo veci samej medzi AR na jednej strane a PK a CR na druhej strane nepatria do pôsobnosti smernice 2009/103.
- 30 Vnútroštátny súd však uvádza, že vzhľadom na „zásadu rovnosti pred zákonom“ sa mu zdá primerané uplatniť na uvedený spor rovnaké pravidlá, ako sú tie, ktoré sa uplatňujú na ostatné spory vo veci samej. Pokiaľ sa obmedzí len na posúdenie dôsledkov, ktoré môžu vyplývať z tohto rozsudku na základe zásady uznanej v poľskom práve, stačí pripomenúť, že v rámci konania upraveného v článku 267 ZFEÚ Súdny dvor nemá právomoc vykladať vnútroštátne právo ani

uplatňovať právne normy na určitú situáciu, keďže tieto úlohy prislúchajú výlučne vnútroštátnemu súdu (pozri v tomto zmysle uznesenia z 3. septembra 2020, Vikingo Fővállalkozó, C-610/19, EU:C:2020:673, bod 68 a citovanú judikatúru, ako aj z 9. januára 2023, A.T.S. 2003, C-289/22, EU:C:2023:26, bod 29). V dôsledku toho tieto úvahy nepostačujú na preukázanie toho, že existuje súvislosť medzi predmetom tohto prvého uvedeného sporu a požadovaným výkladom práva Únie.

- 31 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba preto konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný, s výnimkou sporu medzi AR na jednej strane a PK a CR na druhej strane, vo vzťahu ku ktorému je neprípustný.

O prejudiciálnych otázkach

- 32 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 18 smernice 2009/103 v spojení s článkom 3 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v prípade žaloby poškodeného, na ktorého vozidle vznikla poistná udalosť v dôsledku dopravnej nehody, podanej priamo proti poistiteľovi osoby zodpovednej za túto poistnú udalosť, stanovuje ako jediný spôsob získania náhrady škody od tohto poisťovateľa vyplatenie peňažnej náhrady, a prípadne, aké povinnosti vyplývajú z týchto ustanovení, pokiaľ ide o spôsob výpočtu tejto náhrady, ako aj podmienky týkajúce sa jej vyplatenia.
- 33 Článok 3 smernice 2009/103 obsahuje povinnosť každého členského štátu prijať všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením, okrem výnimiek, ktoré môžu členské štáty stanoviť podľa článku 5 tejto smernice.
- 34 V tejto súvislosti treba najskôr uviesť, že ak vnútroštátny súd neuvedie opak, päť sporov vo veci samej, pri ktorých bol návrh na začatie prejudiciálneho konania vyhlásený za prípustný, sa netýka osôb alebo vozidiel, pre ktoré Poľská republika využila možnosti výnimky ponúkané týmto článkom 5.
- 35 Pokiaľ ide o právo poškodených podať žalobu priamo proti poistiteľovi zakotvené v článku 18 smernice 2009/103, treba konštatovať, že toto ustanovenie nebráni tomu, aby vnútroštátne právo stanovovalo, že tento spôsob získania náhrady škody môže spočívať len v plneniach peňažnej povahy.
- 36 Treba totiž uviesť, že z odôvodnenia 30 tejto smernice vyplýva, že toto právo spočíva v tom, aby sa poškodenému umožnilo dovolávať sa poistnej zmluvy a priamo ju uplatniť voči poisťovni. Z toho vyplýva, že predmetom takejto žaloby môže byť jedine to, aby poistiteľ zodpovednej osoby poskytol priamo poškodenému plnenie, ktoré by bol povinný poskytnúť svojmu poistenému v medziach poistnej zmluvy.
- 37 Ak má teda plnenie poistiteľa, ako je definované v poistnej zmluve, výlučne peňažnú povahu, článok 18 uvedenej smernice nebráni tomu, aby predmetom žaloby poškodeného, podanej priamo proti poistiteľovi, bolo povinné vyplatenie peňažnej náhrady škody.
- 38 Ako v tejto súvislosti v podstate uviedol generálny advokát v bode 52 svojich návrhov, skutočnosť, že najmä článok 9 smernice 2009/103 stanovuje povinné minimálne krytie vo forme minimálnej výšky náhrady škody, potvrdzuje takýto výklad.

- 39 V prejednávanej veci je to tak v prípade žalôb podaných vo veci samej priamo na základe článku 18 tejto smernice, keďže ako vyplýva z informácií poskytnutých Súdnemu dvoru, článok 822 § 1 Občianskeho zákonníka stanovuje, že plnenia poisťovateľa môžu mať len peňažnú povahu.
- 40 V tejto súvislosti sa otázky vnútroštátneho súdu týkajú aj spôsobov výpočtu takejto peňažnej náhrady, ako aj spôsobov jej vyplatenia, najmä pokiaľ ide o možnosť podriaďiť vyplatenie takejto náhrady škody poisťovateľom tým, že budú dodržané podmienky, ktoré majú zaručiť, že poškodený túto náhradu skutočne použije na opravu svojho vozidla, čo údajne vylučuje, aby táto náhrada zodpovedala nákladom na obnovenie predchádzajúceho stavu poškodeného vozidla v prípade, že táto osoba predala toto vozidlo v nezmenenom stave.
- 41 V tejto súvislosti je vhodné poznamenať, že vnútroštátne súdy majú dbať na to, aby ochrana práv zaručených právnym poriadkom Európskej únie nemala za následok bezdôvodné obohatenie oprávnených osôb [rozsudky z 25. marca 2021, Bãlgarska Narodna Banka, C-501/18, EU:C:2021:249, bod 125, a z 21. marca 2023, Mercedes-Benz Group (Zodpovednosť výrobcov vozidiel vybavených zakázaným rušiacim zariadením), C-100/21, EU:C:2023:229, bod 94].
- 42 Pritom treba tiež pripomenúť, že povinnosť poistného krytia zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami sa odlišuje od rozsahu náhrady tejto škody z dôvodu zodpovednosti poistenej osoby za škodu. Zatiaľ čo tá prvá je definovaná a zabezpečená právnou úpravou Únie, tá druhá je v zásade upravená vnútroštátnym právom [rozsudok z 20. mája 2021, K.S. (Náklady na odtiahnutie havarovaného vozidla), C-707/19, EU:C:2021:405, bod 23 a citovaná judikatúra].
- 43 Právna úprava Únie nemá za cieľ harmonizáciu režimov zodpovednosti za škodu v členských štátoch, keďže členské štáty stále v zásade zostávajú oprávnené upraviť režim zodpovednosti za škodu, ktorý sa uplatňuje na dopravné nehody spôsobené prevádzkovaním vozidiel [rozsudok z 20. mája 2021, K.S. (Náklady na odtiahnutie havarovaného vozidla), C-707/19, EU:C:2021:405, bod 24 a citovaná judikatúra].
- 44 V dôsledku toho a ako bolo pripomenuté v bode 22 tohto rozsudku, za súčasného stavu právneho poriadku Únie sú členské štáty v zásade oprávnené v rámci svojich režimov zodpovednosti za škodu upraviť najmä škody spôsobené motorovými vozidlami, ktoré sa musia nahradiť, rozsah ich náhrady a osoby, ktoré majú nárok na ich náhradu.
- 45 Členské štáty však musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti dodržiavať právo Únie a vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú náhradu škody pri poistných udalostiach vyplývajúcich z prevádzkovania vozidiel, nemôžu zbaviť právnou úpravou Únie jej potrebného účinku, najmä tak, že *ex offico* alebo neprimerane obmedzia právo poškodeného na získanie náhrady škody z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkovaním motorových vozidiel [pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. mája 2021, K.S. (Náklady na odtiahnutie havarovaného vozidla), C-707/19, EU:C:2021:405, bod 26 a citovanú judikatúru, ako aj z 10. júna 2021, Van Ameyde España, C-923/19, EU:C:2021:475, bod 44 a citovanú judikatúru].
- 46 V tejto súvislosti treba uviesť, že pokiaľ poškodený pri výkone svojho práva podať žalobu priamo proti poisťiteľovi občianskoprávnej zodpovednosti za škodu osoby zodpovednej za škodu, požaduje vo svoj prospech plnenie poisťovateľa stanovené v poistnej zmluve, môže poskytnutie tohto plnenia podliehať len takým podmienkam, ktoré sú výslovne upravené v tejto zmluve.

- 47 V dôsledku toho, ako zdôraznil generálny advokát v bode 62 svojich návrhov, bez toho, aby bol dotknutý potrebný účinok práva priamo podať žalobu stanoveného v článku 18 smernice 2009/103, podmienky uvedené v bode 40 tohto rozsudku nemôžu mať za následok vylúčenie alebo obmedzenie povinnosti poistiteľa vyplývajúcej z článku 3 tejto smernice pokryť celú náhradu, ktorú musí osoba zodpovedná za škodu poskytnúť poškodenému z dôvodu ujmy, ktorú utrpel tento poškodený.
- 48 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 18 smernice 2009/103 v spojení s článkom 3 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že:
- nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v prípade žaloby poškodeného, na ktorého vozidle vznikla poistná udalosť v dôsledku dopravnej nehody, podanej priamo proti poistiteľovi osoby zodpovednej za túto poistnú udalosť, stanovuje ako jediný spôsob získania náhrady škody od tohto poisťovateľa vyplatenie peňažnej náhrady,
 - bráni spôsobu výpočtu tejto náhrady, ako aj podmienkam týkajúcim sa jej vyplatenia, v rozsahu, v akom by v rámci priamo podanej žaloby na základe tohto článku 18 mal za následok vylúčenie alebo obmedzenie povinnosti poistiteľa vyplývajúcej z tohto článku 3 pokryť celú náhradu, ktorú musí osoba zodpovedná za škodu poskytnúť poškodenému z dôvodu ujmy, ktorú utrpel tento poškodený.

O trovách

- 49 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 18 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti v spojení s článkom 3 tejto smernice

sa má vykladať v tom zmysle, že:

- **nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v prípade žaloby poškodeného, na ktorého vozidle vznikla poistná udalosť v dôsledku dopravnej nehody, podanej priamo proti poistiteľovi osoby zodpovednej za túto poistnú udalosť, stanovuje ako jediný spôsob získania náhrady škody od tohto poisťovateľa vyplatenie peňažnej náhrady,**
- **bráni spôsobu výpočtu tejto náhrady, ako aj podmienkam týkajúcim sa jej vyplatenia, v rozsahu, v akom by v rámci priamo podanej žaloby na základe tohto článku 18 mal za následok vylúčenie alebo obmedzenie povinnosti poistiteľa vyplývajúcej z tohto článku 3 pokryť celú náhradu, ktorú musí osoba zodpovedná za škodu poskytnúť poškodenému z dôvodu ujmy, ktorú utrpel tento poškodený.**

Podpisy